

КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Казачінер О.С.

доктор педагогічних наук, доцент;

Бойчук Ю.Д.

*доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент НАПН України, ректор,
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди*

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ІНКЛЮЗИВНИХ ГРУП У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Рання інклюзія починається із дитячого садку. Створення інклюзивної групи у дитячому садку дає можливість розвивати дитину за індивідуальним планом, залучати до її розвитку асистента дитини та команду супроводу – психолога, дефектолога та інших фахівців.

Інклюзивні групи у закладах дошкільної освіти створюються для забезпечення умов дітям з особливими освітніми потребами, в тому числі дітям з інвалідністю, для розвитку та навчання спільно зі своїми однолітками.

Головна мета створення інклюзивних груп – задоволення соціальних та освітніх потреб, організація корекційно-розвиткової роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю [2; 6].

Мета нашого дослідження полягає у висвітленні особливостей організації та діяльності інклюзивних груп у закладі дошкільної освіти в сучасних українських реаліях.

Нещодавно в Україні розпочалася реформа інклюзивної освіти для дітей з особливими освітніми потребами – порушеннями слуху, мовлення, зору, з розладами аутичного спектру, з гіперактивністю та порушеннями уваги, з порушеннями опорно-рухового апарату, з синдромом Дауна. До реформи інклюзії більша частина дітей з особливими освітніми потребами навчалася у школах та дитсадках у оточенні таких саме дітей, тобто у групах, які повністю складалися з дітей з особливими освітніми потребами.

Реформа інклюзивного навчання передбачає, що у групі дитячого садка або шкільному класі має бути від одного до трьох дітей з особливими потребами, а всі інші мають бути нормотиповими. Таким чином діти з особливими потребами краще розвиватимуться та інтегруватимуться у суспільство, а нормотипові діти швидше звикатимуть до розмаїття й важливості толерантного ставлення до дітей з особливими потребами [7].

Інклюзивні групи можуть створюватися у закладах дошкільної освіти України незалежно від підпорядкування та форми власності. Особливістю навчально-виховного процесу інклюзивної групи є його індивідуалізація і диференціація. Здійснюється навчально-виховний процес в інклюзивних групах відповідно до Базового компонента дошкільної освіти за програмами та навчально-методичними посібниками, затвердженими в установленому порядку МОН, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами, у тому числі з інвалідністю [3].

У своїй роботі заклади дошкільної освіти, що мають інклюзивні групи, керуються Конституцією України, законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України і Міністерства охорони здоров'я України, власним статутом дошкільного закладу освіти [1; 6].

Засновник (засновники) закладу дошкільної освіти за умови утворення інклюзивної групи має забезпечити в установленому законодавством порядку: приведення території закладу, будівель та приміщень у відповідність із вимогами державних будівельних норм щодо закладів дошкільної освіти та інклюзивності; створення відповідної матеріально-технічної та навчально-методичної бази, у тому числі необхідні навчально-методичні і навчально-наочні посібники, навчально-дидактичне та ігрове обладнання; утримання відповідного штату працівників, зокрема асистента вихователя інклюзивної групи; облаштування ресурсної кімнати для проведення психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять [8].

В одній інклюзивній групі має бути не більше 3 дітей з особливими освітніми потребами. Зокрема: 1-3 з числа дітей з порушеннями опорно-рухового апарату, затримкою психічного розвитку, зниженим зором, слухом, легкими інтелектуальними порушеннями тощо; не більше 2

з числа дітей сліпих, глухих, з важкими порушеннями мовлення тощо; не більше 1 дитини зі складними порушеннями розвитку [9].

У кожній інклюзивній групі вводиться посада асистента вихователя. Окрім цього, за рекомендаціями ІРЦ та згодою батьків, навчальний заклад забезпечує доступ до освітнього процесу асистента дитини, якщо такий необхідний для дитини [9].

Педагоги мають *створювати в групі психоемоційний комфорт*. Для цього потрібно організувати психологічні та розвивальні заняття, рухливі ігри, тренування; використовувати обладнання ресурсної кімнати: різноманітні дидактичні матеріали, розвивальні іграшки та навчально-наочні посібники. Особливо потрібно *підкуватися про розвиток комунікативних навичок між дітьми*, формувати позитивне ставлення здорових вихованців до дітей із психофізичними порушеннями, навички роботи в команді, співпраці, взаємодопомоги, вміння спільно розв'язувати проблему. Також надзвичайно важливим є *налагодження співпраці з батьками* шляхом проведення консультативної роботи, налагодження командної співпраці фахівців та батьків дитини, що, у свою чергу, допоможе одержати гарні результати у навчанні та розвитку вихованців [5].

Протипоказаннями для прийому дітей до інклюзивних груп закладів дошкільної освіти є [4; 6]: III і IV ступені порушень функцій організму, які не сумісні з перебуванням дитини в організованому колективі; всі хвороби у гострому періоді, хронічні хвороби в стадії загострення, всі хвороби, які потребують стаціонарного лікування, гострі інфекційні захворювання до закінчення строку карантину.

Якщо в період перебування в інклюзивній групі закладу дошкільної освіти у дитини з особливими освітніми потребами, у тому числі з інвалідністю, буде проявлятися неконтрольована поведінка, що може загрожувати її життю і здоров'ю або членів дитячого колективу, то за рішенням педагогічної ради така дитина направляється для додаткового обстеження до психолого-медико-педагогічної консультації для вирішення питання щодо подальшого перебування в інклюзивній групі.

Таким чином, наприкінці тез можна дійти висновку про те, що створення інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти є одним із найголовніших шляхів упровадження та підтримки якісної інклюзивної освіти в Україні. Цей процес має бути здійснюватися грамотно та виважено, з дотриманням нормативно-правових, корекційно-педагогічних, санітарно-гігієнічних норм, а також потребувати

мінімальних процедурних документаційних зусиль з боку батьків дітей з особливими освітніми потребами щодо зарахування дитини до інклюзивної групи закладу дошкільної освіти.

Список використаних джерел:

1. Алгоритм створення інклюзивної групи в ДНЗ. URL: http://www.rozdolnezosh.edu.kherson.ua/inklyuziya/algorithm_organizacii_inklyuzivnoi_grupi_v_dnz/
2. Департамент освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації). Спеціальна та інклюзивна дошкільна освіта. URL: <https://don.kyivcity.gov.ua/content/specialni-dnz-ta-shds.html#open5>
3. Дошкільний навчальний заклад (ясла – садок) комбінованого типу № 25 «Оленка» Білоцерківської міської ради Київської області. Офіційний сайт. URL: http://www.bilatserkva-dnz25.edu.kiev.ua/inklyuziya_zdo/
4. Заклад дошкільної освіти № 36 «Віночок», м. Івано-Франківськ. Офіційний сайт. URL: <https://vinochok.if.ua/2021/06/10/rekomendatsiyi-zorganizatsiyi-roboty-inklyuzyvnoyi-grupy-u-doshkilnomu-zakladi/>
5. Інклюзивная группа в детском садике. Рекомендации обустройства пространства. URL: <https://inkluzia.com.ua/ru/inkluzivna-grupa-v-dnz.-rekomendatsiyi-oblashtuvannya-prostoru/>
6. Комунальний заклад «Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) № 8 «Вишиванка» Володимир-Волинської міської ради. Офіційний сайт. URL: <http://vyshyvanka-vv.dytsadok.org.ua/inkluzivna-osvita-10-08-56-06-12-2017/>
7. Національна асамблея людей з інвалідністю України: Всеукраїнське громадське об'єднання. Інклюзія у дитсадках. Процедури та корисні посилання для батьків. URL: <https://naiu.org.ua/inklyuziya-u-dytsadkah-protsedury-ta-korynsni-posylannya-dlya-batkiv/>
8. Про затвердження Порядку організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти. Про затвердження Порядку організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-2019-%D0%BF#Text>
9. Як відкрити інклюзивну групу в дитсадку – Уряд визначив порядок, а у бюджеті на це закладено майже 38 млн грн. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/yak-vidkriti-inklyuzivnu-grupu-v-ditsadku-uryad-viznachiv-poryadok-u-byudzheti-na-ce-zakladeno-majzhe-38-mln-grn>